

ibilis gratis transfertur in alterius dominium, cum obligatione aliam ejusdem speciei & bonitatis restituendi post aliquod temporis spatium.

1°. Dicitur, *quo res usu consumptibilis, quia mutuum propriè circa ea versatur, quorum usus adjunctam habet consumptionem: hæc autem duplex distinguitur; alia nimirum physica, ut in usu panis, vini, &c. alia moralis, quæ in alienatione consistit, ut in usu pecuniæ quæ, licet non pereat physicè, dicitur moraliter consumi, quia æquè definit esse alienantis, ac si in rerum natura non esset: ipso usu quodammodo extinguitur, ait Justinianus. (Instit. lib. II. tit. 4. de usufructu.) Pecunia, inquit S. Thomas, principaliter est inventa ad commutationes faciendas, & ita proprius & principalis pecuniæ usus est ipsius consumptio. (2. 2. quæst. 78. art. 1. in corp.)*

2°. Dicitur, *in alterius dominium transfertur, quia accipiens ita fit rei mutuatae dominus, ut sibi pereat, vel crescat: notionem hanc exhibet ipsum mutui nomen. Inde mutuum appellatum est, inquit Justinianus, quia ita à me tibi datur, ut ex meo fiat tuum. (Lib. 3. instit. tit. 15. sect. 1.) Unde fit ut, sive res pereat, sive crescat, jactura vel lucrum sit accipientis. Qui mutuum accepit, si quolibet fortuito casu amiserit quod accepit, velut incendio, ruinâ, naufragio, aut latronum hostiumve incursum, nihilominus obligatus remanet. (Ibid. sect. 2.) Hinc patet accipientem verum esse rei mutuæ dominum; siquidem ex axiomate, res perit domino; res fructificat domino. In eo mutuum differt è commodato, deposito & locato in quibus non transfertur dominium.*

3°. Dicitur, *gratis transfertur, quia mutuum est humanitatis & beneficentiæ officium merè gratuitum, & ab hominibus naturâ duce institutum, ut sese mutuis adjuvarent auxiliis. Contractus mutui eo ipso perfectus est, quod accipiens sese promissione obstringat ad rem ejusdem spe-*

ciei & bonitatis restituendam tempore constituto; ut quid igitur aliud oneris mutuans (le prêteur) ipsi imponeret? Ad mutui naturam pertinere ut sit gratuitum, apertè declaratur jure civili: De substantia mutui est, ut sit gratuitum. (Leg. Rogass. D. de reb. cred.) Idem significant hæc Christi verba: Mutuum date, nihil inde sperantes. (Luc. 6. 35.) Unde sic colligit Concilium Burdigalense an. 1583: Mutuum ex præcepto divino debet esse gratuitum. (Tom. 15. Concil. pag. 980.)

4°. Dicitur, *cum obligatione reddendi aliam ejusdem speciei & bonitatis: si enim traditio fiat sine obligatione reddendi, non erit mutuum, sed donatio: si reddenda esset res alterius speciei, v. g. frumentum pro vino, aut vinum pro pecunia, tunc foret permutatio vel emptio: si res quæ redditur non fuerit ejusdem bonitatis, non servabitur æqualitas.*

5°. Dicitur, *post aliquod temporis spatium: si enim res mutua statim reddenda esset, mutuum prorsus inutile foret accipienti; ad naturam ergo mutui pertinet ut res tradita non statim repetatur, sed nonnisi post lapsum temporis de quo conventum fuit.*

CAPUT II.

De Usura.

HIC tria sunt maximi momenti expendenda: primum quid & quotuplex sit usura; secundum, utrum & quo jure vetita sit; tertium, quibus ex causis liceat aliquid exigere supra sortem, gallicè *le capital*. Singula hæc tribus in articulis exequemur.

ARTICULUS PRIMUS.

Quid & quotuplex sit Usura.

Usura duplici modo accipitur 1°. pro lucro, & definitur *lucrum ex mutuo immediatè proveniens*; 2°. pro contractu usurario & describitur: *Contractus mutui quo lucrum ultra sortem exigitur vel intenditur, tanquam debitum vi ipsius mutui.*

Dicitur 1°. *contractus mutui*, quia mutuum vel implicitum, vel explicitum, est veluti sedes usuræ propria. Quapropter si quis aliundè lucrum percipiat illicitum, v. g. ex injusta rei alicujus venditione supra legitimum pretium, non committit usuram; sed alterius speciei injustitiam, quia lucrum illud à mutuo non provenit.

Dicitur 2°. *quo exigitur lucrum ultra sortem.* Nomine autem *lucri* intelligitur non pecunia tantum, sed quidquid pretio æstimabile est, & aliundè indebitum, v. g. oleum, vinum, triticum, &c. item quidquid oneris imponitur accipienti, v. g. domum tuam conducendi, tuam moletrinam frequentandi, &c. illæ enim conditiones mutui contractibus adjunctæ, pretio sunt æstimabiles.

Dicitur 3°. *vel intenditur*, quia sola intentio aliquid supra sortem accipiendi, hominem facit usuræ reum, etsi nullam intervenerit pactum sive expressum, sive tacitum.

Dicitur 4°. *vi ipsius mutui*, id est sine ullo alio contractu vel titulo legitimo, ita ut propter mutuum ipsum aliquid lucri exigatur. Nam si quid accipias ob alium justum titulum, v. g. propter damnum è mutuo emergens, vel lucrum cessans, tunc nulla est usura: Quam autem legitima sit mox exposita usuræ notio, ut magis pateat, sit

PROPOSITIO.

Usura rectè definitur lucrum qualecumque exactum vel speratum vi mutui.

ARG. I. Ex Scriptura.

Sic vetat Deus: *Si attenuatus fuerit frater tuus, ne accipias ab eo usuras, nec amplius quàm dedisti (Levit. 25. v. 35 & 36.) Pecuniam tuam non dabis ei ad usuram, & frugum superabundantiam non exiges. (Ibid. v. 37.) Si genuerit vir filium ad usuram dantem & amplius accipientem, numquid vivet! (Ezech. 18. v. 10 & 13.) Quòd si genuerit filium qui usuram & superabundantiam non acceperit, hic non morietur. (Ibid. v. 14 & 17.) Idem Propheta populo suo sic exprobrat: Usuram & superabundantiam accepisti. (Ibid. cap. 22. 12.) Atqui in iis Scripturæ locis usura dicitur *superabundantia* sorti addita, & quidquid supra sortem accipitur; ergo 1°. &c.*

ARG. II. Ex Conciliis.

Concilium Agathense ann. 506, *Usura est, inquit, ubi amplius requiritur, quàm datur, v. g. si dederis solidos decem, & amplius quaesieris; vel dederis frumenti modium unum, & super aliquid exegeris. (Tom. 4. Concil. pag. 396.)*

Auscitanum, (d' Aufsch) ann. 1308: *Juxta canonicas sanctiones, ille usurarius est censendus, qui ex pacto pro mutuo recipit aliquid ultra sortem. (Tom. II. Concil. pag. 1301.)*

Trevirensis an. 1310: *Quidquid sorti accidit usura est. (Tom. 4. anecdot. P. Martene, pag. 278.)*

Lateranense V: *Ea propria est usurarum interpretatio, quànò videlicet ex usu rei quæ non germinat, nullo labore, nullo sumptu, lucrum fructusque conquiri studetur. (Tom. 14. Concil. pag. 250.)*

Denique, ut alias Synodos omittam, Remensis an. 1583, sic habet: *Quisquis, præter sortem præcipuam, ex mutuo aliquid amplius exegerit vel acceperit, cujuscumque generis illud sit, modò pecuniâ æstimari possit, usurarius esse censeatur.* (tom. 15. Concil. pag. 911.)

ARG. III. Ex Patribus.

Usura est, inquit Tertullianus, fœnoris (id est, mutui) redundantia. (Lib. 4. contra Marcion. cap. 17. pag. 430.)

S. Chrysostomus usurarium sic increpat: *Tu, plus quàm dederis exigis.* (Tom. 7. edit. BB. pag. 575.)

Lactantius: *Pecuniâ, si quam crediderit, non occipiat usuram; plus autem accipere quàm dederit, injustum est.* (Lib. 6. institut. divin. cap. 18.)

S. Basilius: *Ezechiel id in maximis malis recenset, si fœnus & quidpiam ultra sortem accipiatur.* (In alteram part. Psal. 14.)

S. Gregorius Nyssenus pactionem seu promissionem, quâ spondet aliquis se plus redditurum quàm ipsi datum fuit, sic commemorat: *Reddam cum fœnore, restituum cum lucro sortem.* (tom. 2. pag. 147. col. 1.)

S. Ambrosius: *Quodcumque sorti accidit, quod velis nomen imponas, usura est.* (Lib. de Tobia, cap. 14. n. 49. tom. 1. pag. 607.)

S. Augustinus: *Si homini mutuam pecuniam tuam dederis, à quo aliquid plus quàm dedisti, expectes accipere, non pecuniam solum, sed aliquid plus quàm dedisti sive illud triticum sit, sive vinum; sive oleum, sive quidlibet aliud; si plus quàm dedisti expectes accipere, fœnerator es, & in hoc improbandus, non laudandus: attende quid facti fœnerator; minus vult dare certè, & plus accipere.* (Serm. 3. in Psal. 36. n. 6. tom. 4. pag. 285 & 286.) *Quid est fœnerare? minus dare, & plus acci-*

pere: tantum accipe, quantum dedisti. (Serm. 239. n. 5.)

S. Hieronymus: *Alii pro pecunia fœnerata solent minuscula accipere diversi generis, & non intelligunt usuram appellari (à Scripturis) & superabundantiam, quidquid illud est, si eo quod dederint plus acceperint.* (Lib. 6. comment. in Ezech. cap. 18. tom. 3. pag. 823. edit. BB.)

Autor Breviarium in Psalterium: *In lege, usura accipi prohibentur. Usura est plus accipere quàm dedisti.* (In append. tom. 2. oper. S. Hieronymi, pag. 261.)

Venerabilis Beda hæc Psalmi verba: *Qui pecuniam suam non dedit ad usuram, sic interpretatur: Id est, nulli ut plus inde acciperet, accommodavit pecuniam suam; sed ... non nisi quantum dedit, exegit.* (Explanat. in psal. 14.)

ARG. IV. Benedicto XIV.

Summus ille Pontifex Patrum vestigiis insistens usuram ita describit: *Peccati genus illud quod usura vocatur, quod in contractu mutui propriam sedem suam & locum habet, in eo est repositum, quod quis ex ipsomet mutuo quod suapte naturâ tantumdem duntaxat reddi postulat, quantum receptum est, plus sibi reddi velit, quàm est receptum, idèdque ultra sortem lucrum aliquod ratione ipsius mutui, sibi deberi contendat. Omne propterea hujusmodi lucrum quod sortem superet, illicitum & usurarium est.* (Epist. Encyclic. 1. Novemb. an. 1745.)

ARG. V. Ex Principum nostrorum statutis.

Usura est, inquit Carolus Magnus, ubi amplius requiritur quàm datur. Verbi gratiâ, si dederis solidos decem, & amplius requisieris; vel si dederis modium unum frumenti, & iterum super aliud exegeris. (Tom. 1. capitular. edit. Baluz. pag. 454.)

S. Ludovicus, *Usuras*, inquit, *intelligimus quidquid est ultra sortem* (*Statut. an. 1251. art. 8. tom. II. Concil. pag. 759.*)

Ludovicus X cognomine *le Hutin*, Edicto 28 Jun. an. 1315. art. 16. ita declarat: *Nulz ne sera contraint par nous à payer usure quelques elles soient & entendons usures, quont que est outre le pur sort. (Nouvel examen de l'usage général des fiefs en France, par Brussel. Tom. I. pag. 616.)*

In eo igitur consentiunt Scripturæ, Concilia, Patres, Jus civile, quod usura nihil aliud sit quam lucrum quodcumque ex mutuo proveniens.

Quæres quotplex sit usura.

Resp. Dividitur 1°. in *realem & mentalem*. *Realis* est, quando lucrum, vel apertè in pactum deducitur, ut si quis dixerit: do tibi centum nummos: eâ lege ut, exeunte anno, centum & quinque sis redditurus; vel saltem exterius significatur non dari nisi eâ spe, ut aliquid supra sortem accipiatur. Usura dicitur *mentalis*, cùm licet nullum in mutuo pactum intervenerit de lucro solâ ratione mutui recipiendo, illud tamen speratur & intenditur.

Dividitur 2°. usura in *formalem* sive *apertam*, quæ ex mutuo simplici & explicito percipitur; & *virtualem* sive *palliatam* quæ alio contractu, veluti pallio, sese tegit & involvit; v. g. cùm aliquis majori pretio rem vendit ob dilatam solutionem, usuram reverâ committit venditionis nomine dissimulatam.

Dicitur 3°. in *usuram sortis* quæ immediatè provenit ex pecunia mutua: in *usuram usuræ*, cùm scilicet ex usura non soluta novum conficitur capitale, quod accedit ad primum, & parit etiam lucrum. Legibus prohibitorum est ne hujusmodi usura ex quovis titulo, sive lucri cessantis, sive damni emergentis, recipiatur.

ARTICULUS II.

Utrum & quo jure vetita sit Usura.

Usuram jure tùm divino, tùm ecclesiastico, tùm civili, tùm naturali prohibitam esse demonstrabunt sequentes propositiones.

PROPOSITIO I.

Usura quæcumque Jure divino prohibita est.

Prob. 1°. ex istis Deuteronomii verbis: *Non facerabis fratri tuo ad usuram pecuniam, nec fruges, nec quamlibet aliam rem; fratri autem tuo id quo indiget absque usura commodabis.* (*Cap. 23. v. 19 & 20.*) Atqui ibi prohibetur usura quæcumque: eam quidem erga solos pauperes interdictam hic esse volunt adversarii, sed perperam omnino; tùm quia mutuarius quilibet indiget, cùm mutuum non postulet, nisi quia apud se non habet id quod petit; tùm quia verba hæc, *id quo indiget*, neque in textu hebraico, neque in versione 70 Interpretum, neque in aliâ ullâ reperiuntur; tùm quia præfatâ lege vetitum erat ne Judæi à fratribus suis usuras exigerent; *non facerabis fratri tuo ad usuram*: inter Judæos autem multi divites erant & negotiatores.

Prob. 2°. Insigni illâ Dei comminatione: *Quod si genuerit filium latronem, effundentem sanguinem, in montibus comedentem, & uxorem proximi sui polluentem, ad usuram dantem, & amplius accipientem, non vivet; cùm universa hæc detestanda fecerit, morte morietur.* (*Ezech. 18. v. 10. 11. 13.*) Porro usura quælibet in eo fita est, quod ex mutuo plus accipiatur, quam datum fuerit: atqui id Scriptura vetat, tanquam *crimen detestandum*; ergo usuram quæcumque

prohibet: id autem usuræ patronos maximè debet commovere, quòd plus accipere ex mutuo, quàm datum fuerit, Propheta recenset inter scelerà atrocissima, quales sunt effusio sanguinis idololatria, uxoris proximi pollutio, sive adulterium.

Prob. 3°. Sic pronuntiat Psalter Regius: *Domine, quis habitabit in tabernaculo tuo? ... qui pecuniam suam non dedit ad usuram.* (Psal. 14. v. 1 & 5.) Atqui inde concludunt SS. Patres maledictum esse & à Regno Dei alienum, qui ex pecunia mutua usuram percipit, eamque erga omnes generaliter prohiberi. Si ergo qui non dedit, ait S. Ambrosius, *benedictus, sine dubio maledictus qui ad usuram dedit.* (Lib. de Tob. cap. 15. n. 52.) *A tabernaculo Dei, inquit S. Leo ostenditur alienus, qui dolosum quæstum de pecunie suæ captat usuris.* (Serm. 6. de jejun. decimi mensis, cap. 3. tom. 1. pag. 135.) In præfata Psalm. 14. verba sic habet Theodoretus: *Notandum est non modò Novi Testamenti perfectionem, verùm etiam legis statum servare damnare, quod cum iniquitate & dolo copulat.*

Prob. 4°. Sic jubet Christus: *Mutuam date, nihil inde sperantes.* (Luc. 6. 35.) Porro qui præcipit ut citra ullam lucrispem mutuum demus, omnem generatim usuram prohibet: atqui jubet Christus sine ulla lucrispe mutuum dari. In præfata enim Christi sententia non merum consilium, sed verum præceptum agnoscit Traditio. *Dare mutuum, ait S. Thomas, non semper tenetur homo, & idèò quantum ad hoc ponitur inter consilia: sed quòd homo lucrum de mutuo non quærat, hoc cadit sub ratione præcepti.* (2. 2. q. 78. art. 1. ad 4.)

Concilium Lateranense V sic habet: *Cum Dominus noster, Lucà Evangelistà attestante, aperto nos præcepto obstrinxerit, ne ex dato mutuo quidquam ultra sortem sperare debeamus, &c.* (Tom. 14. Concil. pag. 250.) Hinc doctissimus Bossuet sic affirmat: *La tradition constante des Conciles, à*

commencer par les plus anciens, celle des Papes, des Peres, des Interpretes, est d'interpréter ce verset, comme prohibitif du profit qu'on tire du prêt. (2. Instr. sur la version du N. Test. de Trevoux, tom. 2. pag. 392.)

At, inquirunt adversarii quidam, hæc verba, *mutuum date*, merum significant consilium, ergo idem sentiendum de istis proximè subsequentiis, *nihil inde sperantes.* Sed vana est cavillatio; tum quia in iis vocibus, *nihil inde sperantes*, veri nominis præceptum, ut modò exposuimus, agnoscit Ecclesiæ Traditio quæ fidissima est Scripturarum interpres, tum quia non semel idem Scripturæ textus, & consilium & præceptum complectitur. Hujusmodi est iste: *Vovete & reddite Domino Deo vestro* (Psal. 75. v. 12.): quia *vovete* ex omnium consensu non exprimit nisi consilium, numquid inde concludès verbum *reddite* consilium duntaxat significare?

PROPOSITIO II.

Usura qualibet Jure ecclesiastico prohibita est.

Probatur. Concilium Eliberitanum (d'Elvire), an. 305. ita comminatur: *Si quis Clericorum detectus fuerit usuras accipere, placuit eum degradari & abstinere: si quis etiam Laicus accepisse probatur usuras, ... & in ea iniquitate duraverit, placuit de Ecclesia rejiciendum esse.* (Can. 2. tom. 1. Concil. pag. 973.) Aquisgranense (d'Aix-la-Chapelle) an. 789, sic vetat: *Omnibus omninò interdictum est ad usuram aliquid dare* (Tom. 7. Conc. pag. 970.)

Parisiense VI an. 829, usuram in omnibus generatim damnat, eamque rationem affert: *Dominus quippè & in legalibus, & in prophetiis oraculis usuram fieri minaciter & terribiliter inhibet.* (Ibid. pag. 1633.)

Meldenense an. 845: *Cunctos Christianos ... ab*

usuris compescant (Episcopi) & quos compescere aliter non potuerint, canonicam in eos sententiam proferant. (Ibid pag. 1836.)

Concilium generale Lateranense II an. 1139. de usurariis contumacibus sic decernit: Nisi respuerint, christianâ sepulturâ priventur. (Tom. 10. Conc. pag. 1006.)

Concilium generale Lateranense III an. 1179. præcipit ut usurarii manifesti, nec ad communionem admittantur altaris, nec christianam, si in hoc peccato decesserint, accipiant sepulturam. (Ibid. pag. 1521.)

Concilium generale Lugdunense II an. 1274, præfatum Lateranense decretum sic confirmat: Constitutionem Lateranensis Concilii contra usurarios editam, sub divinâ maledictionis interminatione præcipimus inviolabiliter observari. (Tom. II. Concil. pag. 991.)

Denique Concilium generale Viennense an. 1311, ita pronuntiat: Sanè si quis in illum errorem incidere, ut pertinaciter affirmare præsumat exercere usuras non esse peccatum, decernimus eum, velut hæreticum, puniendum. (Lib. 5. Clementin. tit. 5. pag. 282.)

Hinc sequitur istud argumentum: Jus ecclesiasticum ex Conciliorum decretis præsertim coalescit: atqui Conciliorum decreta usuram generatim & sine ullâ exceptione reprobant, gravibusque sub pœnis interdicut, ut patet ex Canonibus modò prolatis; ergo usura quælibet Jure ecclesiastico prohibita est. Usuræ autem nomine intelligi quidquid lucri supra sortem percipitur, ex traditione Ecclesiæ demonstravimus. Longè plura Conciliorum, Summorum Pontificum & SS. Patrum decreta legere est in opere eximio cui titulus: Dogma Ecclesiæ circa usuram expostum & vindicatum.

PROPOSITIO III.

Usura Jure gallico vetita est.

Probat. Vetat brevitatis ne singula proferamus Edicta quæ à nostris Principibus circa usuram prodierunt. Pauca igitur, sed luculenta, seligenda sunt. Carolus Magnus sic declarat: Usura est, ubi amplius requiritur quàm datur. -- Usuram non solum Clerici, sed nec Laici christiani exigere debent. (Tom. 1. Capitul. pag. 454 & 833. edit. Baluz.)

S. Ludovicus Edicto an. 1254, Prohibemus, inquit, districtè quòd nullas usuras haberi faciant Barones, Seneschalli nostri, vel alia quæcumque personæ. Usuras autem intelligimus quidquid est ultra sortem. (Ordonnances des Rois de France, par de Lauriere, tom. 1. pag. 74. edit. de Paris, an. 1723.)

Philippus IV regiâ suâ constitutione an. 1312 usuras, etiam leviores, sic prohibet: Réprouvons & défendons toutes manieres d'usures, de quelque quantité qu'elles soient, comme elles sont de Dieu & des SS. Peres défendues; ... & voulons & commandons celles usures de menue quantité être corrigées & punies. (Ibid. pag. 509.)

Sed insignis est præsertim Constitutio Henrici III qui in Comitibus Blefensibus an. 1579 sic declarat: Faisons très-expresses inhibitions & défenses à toutes personnes, de quelque état, sexe & condition qu'elles soient, d'exercer aucunes usures, ou prêter denier à profit & intérêt, encore que ce fût sous prétexte de commerce, & ce sur peine, pour la première fois, d'amende honorable, bannissement, & condamnation de grosses amendes; & pour la seconde fois, confiscation de corps & de biens. (Conférences des Ordonnances, liv. 4. tit. 7 edit. de Paris, 1678. tom. 1. pag. 625.)

Denique Ludovicus XIV Edicto an. 1673, quod vulgò nuncupatur, l'Ordonnance de commerce, sic vetat: Défendons aux Négocians,

Marchands, & à tous les autres de comprendre l'intérêt avec le principal, dans les lettres ou billets de change, ou aucun autre acte. (Art. 1. tit. 6.)

PROPOSITIO IV.

Usura jure naturali vetita est.

ARGUMENTUM I.

1°. Vetat recta ratio ne quis vendat quod suum non est: atqui usurarius vendit quod suum non est, nempe usum rei mutua: atqui usus ille ad ipsum non pertinet, sed tantum ad accipientem qui ita verus est rei dominus, ut quocumque casu pereat, illius jacturam patiatur, non autem mutuans; ergo, &c.

2°. Dicitur recta ratio in omnibus contractibus qui in utroque contrahente obligationem pariunt, æqualitatem esse debere inter rem quæ datur, & eam quæ accipitur, v. g. inter merces & pretium in venditione: atqui hanc æqualitatem tollit usurarius plus exigendo quàm dedit: *recompensatur enim secundum æqualitatem*, ait S. Thomas, *si tantum redditur ei, quantum mutuavit.* (2. 2. quæst. 78. art. 1. ad 5.)

3°. Prohibet sana ratio idem bis vendi: atqui ita se gerit usurarius. Bis enim exigit valorem rei mutuatae ad tempus usque definitum, & duplex accipit pretium. Summa quippè capitalis quæ tempore constituto ipsi restitueretur, ejus quam dedit veluti justum est pretium, & fœnus quod percipit, alterum est pretium, priori superadditum; ergo *qui fœnerantur*, inquit Catechismus Romanus, *bis idem vendunt.* (ad 7. præcept. Decalogi n. 20.)

At, inquit usurae patroni, quod præter sortem exigitur, non ipsius pecuniæ, sed usûs ad quem adhibetur, pretium est; non ergo idem bis venditur. Quàm vana sit ista exculatio sic ostendit

S. Thomas: *Quædam res sunt, quarum usus est ipsa rerum consumptio, sicut vinum consumimus eo utendo ad potum, & triticum consumimus eo utendo ad cibum. Unde in talibus non debet seorsum computari usus rei à re ipsa; sed cuicumque conceditur usus; ex hoc ipso conceditur res.... si quis ergo seorsum vellet vendere vinum, & vellet seorsum vendere usum vini, venderet eandem rem bis.... unde manifestè per injustitiam peccaret.* Deinde principium illud ipsi pecuniæ accommodat, quæ uti nemo potest, quin ipso usu alienetur; & moralem quandam contumptionem subeat. Ita proprius & principalis pecuniæ usus est ipsius consumptio, sive distractio, secundum quod in commutationes expenditur, & propter hoc secundum se illicitum est pro usu pecuniæ mutuatae accipere pretium, quod dicitur usura. (2. 2. quæst. 78. in corp. & in resp. ad. 1.)

ARG. II. Ex Patribus.

S. Gregorius Nyssenus: *Fœnus qui aliud latrocinium & parricidium nominaverit, non procul ab eo quod decet, aberraverit: quid enim refert an clandestinè perfœssis maris, prædonis more aliena habeas, & prætereuntis cæde te eorum quæ habeat dominum constituas, an fœnoris necessitate acquiras ea quæ ad te non pertinent?* (Homil. 4. in Eccles. tom. 1. pag. 410. edit. Paris. an. 1638.)

S. Ambrosius: *Si quis usuram acceperit, furtum facit.* (Lib. de bono mortis, versus finem.)

Lactantius: *Plus accipere quàm dederis, iniquum est.* (instit. div. lib. 6. cap. 18. pag. 483. tom. 1. edit. Paris. 1748.)

S. Thomas. *Accipere usuram pro pecuniâ mutuata, est secundum se injustum.* (2. 2. quæst. 78. art. 1. in corp.)

S. Bonaventura: *Omni tempore usura fuit prohibita. Usura contra præceptum justitiæ est, quia usurarius vendit quod suum non est, nempe usum*

rei, cum jam sit translatum dominium (in speculo animæ, tom. 7. pag. 36. col. 2. edit. Mogunt. 1609.) Autor sermonis 4. super Salve Regina: *Iti furto comprehenditur usura (apud S. Bernardum, tom. 2. pag. 732.)*

Porro illi persuasum habuerunt usuram jure naturali prohibitam esse, qui eam declarant ex se injustam, iniquam; qui eam furtum, rapinam, latrocinium vocant: atqui usuram iis nominibus insectantur SS. Patres; ergo, &c.

ARG. III. Ex Scripturis.

1º. Jam ostendimus usuram apud Ezechielem inter gravissima crimina numerari, qualia sunt homicidium, idololatria, adulterium: atqui nemo dixerit detestanda hæc flagitia non prohiberi à lege naturali, ergo, &c.

2º. *Vidi iniquitatem*, inquit Propheta Regius, & *contradictionem in civitate. Die ac nocte circumdabit eam super muros ejus iniquitas, & labor in medio ejus & injustitia; & non defecit de plateis ejus usura & dolus.* (Psal. 54. v. 10. & seq.) *Ex usuris & iniquitate redimet animas eorum.* (Psal. 71. v. 14.)

Unde sic: Omne lucrum quod non acquiritur, nisi justitiam *commutativam* violando, certè cum lege naturali pugnat: atqui usura justitiam *commutativam* offendit, siquidem eam *iniquitatis & injustitiæ* nominibus designat Psaltes Regius; ergo, &c. Nec dixeris iniquitatem & injustitiam, de qua loquitur Propheta, non eam esse quæ justitiæ *commutativæ* opponitur: eam quippè aperte indicat adjuncta vox, *dolus*.

3º. Christus non ceremonias, non etiam politicum regimen Judæorum, sed legem naturalem renovavit. Porro Christus præceptis moralibus quæ apud Lucam referuntur cap. 6. primarium istud juris naturalis officium præmittit: *prout vultis*

ut faciant vobis homines, & vos facite illis similiter. (v. 31.) deinde fecundissimum illud principium evolvens, multa docet quæ ad legem naturalem pertinent, ex quibus est istud: *mutuum date, nihil inde sperantes;* (v. 35.) hoc igitur præceptum in jure naturali continetur.

SCHOLIUM.

Si brevitatis fineret, facile esset hic longam Theologorum seriem exhibere, qui eandem doctrinam defendunt. Instar omnium erunt Theologi Parisienses, quorum luculentum, inter alia plurima, existat sequens testimonium: sacra Theologiæ Facultas Parisiensis multos doctrinæ articulos concinnaverat in quindecim Comitibus, à prima die mensis Aprilis an. 1716, ad 27 usque Septembris an. 1718 celebratis. Duci Aurelianensi Regni Administrato (*Régent*) oblatis fuerunt. Nonagesimus autem primus prioris partis sic habet: *Sive à pauperibus sive à divitibus aliquid supra sortem exigere, vel intendere vi mutui ad certum incertumve tempus dati, usuræ crimen est naturali, divino & humano jure prohibitum.*

Solvuntur objecta.

Obj. 1º. Illud Jure divino non prohibetur, quod expresse permittitur in Scriptura: atqui usura, &c. nempe his verbis: *Non sœnerabis fratri tuo ad usuram pecuniam, sed alieno.* (Deut. 23. v. 19 & 20.) Ergo, &c.

Resp. duplicem afferri hujus difficultatis explanationem. 1º. Alii negant minorem, & contendunt Judæos citra usuræ labem potuisse aliquid præter sortem ab alienis accipere. Usura enim propriè dicta est lucrum vi & ratione solius mutui perceptum: atqui Judæi lucrum ab extraneis non accipiebant vi solius mutui, sed propter donati-